હિકમતે નમાઝ

★ અઝ ★

હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ શાકિર
રઝવી નૂરી-મુંબઈ
(અમીરે સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી)

★ પ્રકાશક ★

સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી
(દયાદરા શાખા)
C/o. ફૈઝાને રઝા મંઝિલ, મુ.પો. **દયાદરા**
તા. જિ. ભરૂચ. પિન : ૩૯૨૦૨૦.
ફોન : (૦૨૬૪૨) ૨૮૨૯૧૧, ૨૮૨૭૯૨.
મો. ૯૮૨૪૪૮૬૪૪૩

★ પ્રકાશન : ★ આવૃત્તિ-૦૧
★ ૦૧-રમઝાન ★ હિ.સ. ૧૪૨૫
★ ઓકટોબર-૨૦૦૪ ★ પ્રત : ૧૦૦૦

કિંમત : રૂા. ૫/- (ટપાલ ખર્ચ રૂા. ૧/-)

નૂરાની આર્ટ, દયાદરા ફોન : (૦૨૬૪૨) ૨૮૨૭૯૨, ૨૮૨૯૧૧ મો. ૯૮૨૪૪૮૬૪૪૩

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الحمد لله رب العالمين، والعاقبة للمتقين، والصلوٰة والسّلام على سيد
الانبياء والمرسلين وعلىٰ اٰله واصحابه الطيبين الطاهرين اما بعد
فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْم بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْم
اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِی (سورہ طٰہٰ آیت۱۴) صدق الله العظيم

કાબિલે કદર ઉલ્માએ ઝવીલ એહતેરામ વ હાઝેરીને સુન્ની ઈજતેમા ! અસ્સલામુ અલૈકુમ વરહ્‌મતુલ્લાહિ વ બરકાતુહૂ.

મેરે પ્યારે આકા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કે પ્યારે દીવાનો ! જિસ આયતે કરીમા કી તિલાવત કા મૈંને શર્ફ હાસિલ કિયા ઉસકે મુતાલ્લિક કુછ મા'રૂઝાત પેશ કરનેસે પહલે આઈએ હમ ઔર આપ મિલકર અપને ઔર સારી કાઈનાત કે મર્કઝે અકીદત હુઝૂર રહમતે આલમ નૂરે મુજસ્સમ ફખ્રે દો આદમ વ બની આદમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કી બારગાહે બે કસ પનાહમેં જિસ તરીકેસે મેં પઢ઼ાઉં ઉસી તરીકે સે બઆવાઝે બુલંદ દુરૂદો સલામકા નઝરાના પેશ કરે.

الصلوٰة والسلام عليک يا رسول الله الصلوٰة والسلام عليک يا حبيب الله
الصلوٰة والسلام عليک يا نبی الله الصلوٰة والسلام عليک يا نور الله
وعلى آلک واصحابک يا حبيب الله صلى الله تعالىٰ عليک وسلم

મેરે પ્યારે આકા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કે પ્યારે દીવાનો ! જિસ આયતે કરીમા કી તિલાવતકા મૈંને શર્ફ હાસિલ કિયા હૈ ઉસકે

સિલસિલામેં રબ્બે કદીર મુઝે હક્ક કહને ઔર આપ સબકો હક્ક સુનનેકી તૌફીક અતા ફર્માએ. પરવર દિગાર જલ્લ જલાલુહૂ કુર્આને મુકદસ મેં ઈર્શાદ ફર્માતા હૈ : اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِی "મેરી યાદ કે લિએ નમાઝ કાઈમ રખ." *–(કન્ઝુલ ઈમાન)*

રબ્બે કદીર યૂંહી ફર્મા દેતા કે નમાઝ કાઈમ કરો, લેકિન ! યહ તાકીદ ફર્માઈ : اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِی નમાઝ કાઈમ કરો મેરી યાદ કે લિએ. કભી આપને ઉસકે બારેમેં સોચનેકી કોશિશ કી ?

યૂં હી ચારો મસ્લક કે અંદર, ચારો ઈમામ કે નઝદીક આપ દેખેં કે નમાઝ કા આગાઝ હોતા હૈ કયામસે. અય મેરે પરવરદિગાર ! તૂ વુઝૂકા તરીકા તો બતા રહા હૈ :–

يـــا ايها الـذين آمنو اذا قمتم الى الصلوٰة فا غسلوا
وجوهكم وايديكم الى الـمـرافق، وامسـحـوا
ا برؤسكم وارجلكم الى الكعبين *(અલમાઈદા, ૬)*

તર્જુમા : અય ઈમાનવાલો ! જબ નમાઝ કો ખળે હોના ચાહો તો અપને મુંહ ધોઓ ઔર કોહનિયોં તક હાથ ઔર સરોં કા મસહ કરો ઔર ઘટ્ટોં તક પાઉં ધોઓ. *–(કન્ઝુલ ઈમાન)*

લેકિન ! નમાઝ કે સિલસિલેમેં તો ફર્મા રહા હૈ : "નમાઝ કાઈમ કરો મેરી યાદ કે લિએ !" અય મેરે પરવરદિગાર હમેં વો તરીકાએ નમાઝ ભી તો બતા દે ! પૂરા કુર્આન જિસકે અંદર સારી ચીઝોં કા ઝિક્ર મિલતા હૈ. કહીં ચ્યૂંટિયોં કા ઝિક્ર મિલ રહા હૈ, કહીં નમાઝ કા હુકમ મિલ રહા હૈ. મગર મા'બૂદ નમાઝ કા હુકમ તો મિલ રહા હૈ, તરીકએ નમાઝ નહીં મિલતા ! તો મૌલા તઆલા ઈર્શાદ ફર્માતા હૈ :–

وما تاكم الرسول فخذوه ومانهكم عنه فانتهوا

तर्जुमा : और जो कुछ तुम्हें रसूल अता फ़र्माऐं वो लो और जिससे मना फ़र्माऐं बाज़ रहो. *–(कन्ज़ुल ईमान)*

જો રસૂલ દેં ઉસે લે લો. યા'ની નમાઝ કા હુકમ મૈં ને દિયા અબ અગર મૈં નમાઝ કી તફ્સીર ભી બતા દેતા તો મહબૂબ કે દર પર તુમ કૈસે જાતે ? નમાઝ કાઈમ કરનેકા ઉસૂલ ઉનસે કૈસે હાસિલ કરતે ? ઈસ લિએ મૈં ને નમાઝકા હુકમ દેકર મહબૂબકા દરબાર બતા દિયા કે સજદા વહી કબૂલ હોગા જો અદાએ મુસ્તફા કે સાથ હો.

અબ આપ દેખેં, નમાઝ કા આગાઝ હોતા હૈ કયામ સે. જબ મૈં ને ઈસ અંદાઝ કે બારેમેં બૈઠે બૈઠે ગૌર કિયા કે નમાઝ કા આગાઝ સજદેસે કયૂં નહીં હો રહા હૈ ? રુકૂઅ સે કયૂં નહીં હો રહા હૈ ? નમાઝ કા આગાઝ કયામસે ક્યૂં હો રહા હૈ ?

તો યહ બાત સહીહ હૈ ! ઉલ્મા કી મૌજૂદગીમેં પરવરદિગાર કી તરફસે ઈલ્મ કી બરકતેં મિલ જાતી હૈં. બાત આલિમ કી આઈ હૈ તો અર્ઝ કરું. આપ દેખેં, ફર્માયા ગયા : આલિમ કે લિએ સમંદર કી મછલિયાં દુઆએં કરતી હૈં. મૈં ને સોચા કે આખિર સરકારને સમંદર કી મછલિયોંસે ક્યૂં તશ્બીહ (સરખામણી) ફર્માઈ કે આલિમ કે લિએ સમંદર કી મછલિયાં દુઆ કરતી હૈં ? તો સુનોં ! મછલિયાં બગૈર પાની કે જી નહીં સકતી ઔર પાની અગર બરસતા હૈ તો આલિમ કી બરકતસે બરસતા હૈ. (સુબ્હાનલ્લાહ !)

મેરે પ્યારે આકા ﷺ કે પ્યારા દીવાનો ! નમાઝ કા આગાઝ કયામસે હોતા હૈ, ખ્વાહ ઈમામે આ'ઝમ હોં, ઈમામ

માલિક હોં, ઈમામ શાફઈ હોં, યા ઈમામ અહમદ અહમદ ઈબ્ને હંબલ હોં. ઉન મેં સે કોઈ ભી ઈમામ હોં, સબકે નઝદીક નમાઝ કા આગાઝ કયામ હી સે હોતા હૈ, ક્યૂં ?!

તો મૈં ઈસ નતીજા પર પહોંચા કે કુર્આન મુકદ્દસમેં હુઝૂર ﷺ કે અસ્માએ ગિરામીકા જો ઝિક્ર હૈં ઉસમેં રસૂલે આ'ઝમ ﷺ કા નામ આસમાન પર અહમદ, ઝમીન પર મુહમ્મદ હૈ. કુર્આને મુકદ્દસમેં હઝરત ઈસા عليه الصلوٰة والتسليم કા કૌલ બઈ તૌર મૌજૂદ " *–(અસ્સફ–૬)*

و مُبشرا برسولٍ يأتى من بعدى اسمه احمد

तर्जुमा : और उस रसूल की बशारत सुनाता हुवा जो मेरे बाद तशरीफ़ लाऐंगे उनका नाम अहमद है. *–(कन्ज़ुल ईमान)*

ફિર પરવરદિગારને મહબૂબ કો અર્શ પર બુલાકર નમાઝ અતા ફર્માઈ, ઝમીન પર નહીં દી ગઈ. ઔર અર્શ પર આસમાની દુન્યા પર મેરે મુસ્તફા ﷺ કા નામ **અહમદ** હૈ. અબ **અહમદ** કો દેખો તો ઈસ નામકા આગાઝ અલિફ (**ا**) સે હો રહા હૈ ઔર **અલિફ** ખળી હૈ તો નમાઝ કા આગાઝ ભી ખળે હોકર યા'ની કયામસે હો રહા હૈ.

મેરે પ્યારે આકા ﷺ કે પ્યારે દીવાનો ! દુન્યા કા હર ઈન્સાન બુલંદી ચાહતા હૈ, દુન્યાકા હર ઈન્સાન તરક્કી ચાહતા હૈ, દુન્યા કા હર ઈન્સાન બળેસે કરીબ હોના ચાહતા હૈ, જો બળા હો ઉસસે કરીબ હો જાઓ કામ બન જાઓગે. અગર કિસી માલદારસે કરીબ હોંગે તો બચ્ચી કી શાદી હો જાએગી, કિસી માલદારસે કરીબ હોંગે તો નોકરી મિલ જાએગી, કિસી

માલદારસે કરીબ હોંગે તો મકાન મિલ જાએ.

અલ્લાહુ અકબર ! દુન્યા કા ઈન્સાન માલદારસે કરીબ હોને કી કોશિશ કરતા હૈ. લેકિન ! મેરે મુસ્તફા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم અલ્લાહ સે કરીબ કરને કે લિએ ઝમીન પર જલ્વાગર હૂએ. ઔર અલ્લાહ સે કરીબ હોને કે લિએ સબસે બળા અમલ કુર્આનો હદીષ કી રોશનીમેં દેખા જાએ તો સજદા હી નઝર આતા હૈ. ઈસ લિએ કે સરકારે દો આલમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ને ફર્માયા : –من تواضع لله فقد رفعه الله ''જો અલ્લાહ કે લિએ તવાઝોઅ (આજીજી) કરે અલ્લાહ ઉસે બુલંદી અતા કરતા હૈ.'' અબ ઝહનમેં સવાલ પૈદા હોતા હૈ, મૌલા ! કયામ કે સબબ સે કુર્બે ખુદાવંદી નહીં મિલતી ? રુકૂઅ કે સબબ સે કુર્બે ખુદાવંદી કી દૌલત નહીં ? આખિર સજદે કે અંદર વો કૌનસી ખુસૂસિયત હૈ કે બંદા સજદા મેં જાએ તો મૌલાસે કરીબ હો જાએ ? તો મેરે સરકાર કા ફર્માન મિલતા હૈ : من تواضع لله فقد رفعه الله બંદેકી આજિઝી કા ઈઝહાર અગર સબસે ઝયાદા કિસી અમલ કે અંદર હોતા હૈ તો વો સજદા હી કે અંદર હોતા હૈ કે પૂરા વજૂદ મિટ્ટી પે ઝુકાકર કહ રહા હૈ :–سبحان ربی الاعلیٰ

તર્જુમા : ''પાકી હૈ તેરે લિએ કે મરે પરવરદિગાર ! તૂ સબસે બળા હૈ, સબસે બુલલંદ હૈ.''

આપ નમાઝ કી હિકમતોં કો મુખતલિફ અંદાઝસે સમઝેં મૈં નમાઝ કો આજ એક અલગ અંદાઝસે પેશ કરના ચાહતા હૂં. ઈસ તરીકે સે પેશ કરના ચાહતા હૂં કે આપ યહાં સે અઝમ (પાકો નિશ્ચય) કર કે ઉઠેં કે નમાઝ પાબંદી સે પળ્હેંગે. ક્યૂં કે યહ નમાઝ હમેં કુર્બે ખુદા કી દૌલત ભી અતા કર દેગી ઔર

દિલોં પે લગે હૂએ ઝંગકો ભી મિટા દેગી. ખુદા કી કસમ ! એક ગિરે હૂએ બચ્ચે કો સુધારને કે લિએ ન જાને વાલિદૈન કિત્ને જતન કરતે હૈં, લેકિન મૌલા ! તેરી અઝમતોં પર કુર્બાન ! કે તૂને બેશુમાર બુરાઈયોં કા ઈલાજ તો નમાઝ કે અંદર રખ દિયા હૈ. ઝરા સોચો, જાઈઝા લો. મૈં નમાઝ કો મહબૂબે ખુદા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કી અદા કે તૌર પર ભી પેશ કરુંગા ઔર જિસ કે સીને મેં મેરે મુસ્તફા જાને રહમત صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કી મહબ્બત પૈદા હોગી, વો આજકે બાદ કભી નમાઝ કો કઝા નહીં કરેગા.

સુનોં ! નમાઝ ક્યા હૈ ? નમાઝ કી હિકમત કો સમઝો. રબને ફર્માયા : اَقِمِ الصَّلٰوۃَ لِذِکْرِی ''નમાઝ કાઈમ કરો મેરી યાદ કે લિએ.'' બંદા રાત કો બહુત શોર જમલોં કે બાદ જબ સોતા હૈ તો સુબ્હ કી પોઝીશન આપ જાનતે હૈં, નીંદ ઉસે નમાઝ કે લિએ ઉઠને નહીં દેતી. કે અચાનક રબ્બે કદીર કી તરફસે એક મુનાદી આવાઝ દેતા હૈ, **''હય્ય અલસ્સલાત, હય્ય અલલફલાહ''** ઔર સુબ્હ કે બારેમેં એક ખાસ જુમ્લા હૈ, **''અસ્સલાતુ ખૈરુમ્મિનન્નૌમ''** કુર્બાન જાઓ ઈસ જુમ્લે પર ! ચાર નમાઝોં કે અંદર યહ જુમ્લા નહીં, લેકિન ફજરકી નમાઝ કે અંદર યહ એલાન હો રહા હૈ. મસ્જિદ સે મોઅ્ઝિઝન કહ રહા હૈ : **''અસ્સલાતુ ખૈરુમ્મિનન્નૌમ''** ''નમાઝ નીંદ સે બેહતર હૈ.'' ઈસ લિએ કે સુબ્હ સાદિક કે બાદ તુલૂઅ આફતાબ સે પહલે પરવરદિગાર કી જાનિબસે ફરિશ્તા રિઝ્ક લેકર તેરે ઘર કે દરવાઝે પર પહોંચ જાતા હૈ. અગર તૂ સોયા રહા, અગર તૂ ગાફિલ રહા તો તુઝે કેસે મિલેગા ?! સુબ્હ જબ હોગી ઔર સૂરજ આબોતાબ કે સાથ બાહર નિકલેગા, ઉસ વક્ત તૂ નમાઝ

પળહકર બાહર નિકલતા હૈ તો સુન લે, ઈસ્લામકા ઝંડા તેરે હાથોં મેં હોગા ઔર અગર તૂ ફજર કી નમાઝ કઝા કર કે અપને ઘરસે નિકલા તો શૈતાનકા ઝંડા લેકર નિકલા !

દેખીએ ! સુબ્હ કી પોઝીશન બળી અચ્છી હોતી હૈ. કોઈ ભી દુકાન, કોઈ ભી સ્કૂલ, દુનિયા કા કોઈ ભી નિઝામ હો ઉન સારે નિઝામોં કે સિલસિલે મેં દેખેં તો આપ કે સિવાએ ઈન્સાની જાનોં કે ઔર દુન્યા કમાને કે જહાં તક મામલાત હૈં કોઈ ભી ચીઝ તુલૂઅ આફતાબસે પહલે ખુલતી નઝર નહીં આતી, સારે મામલે તુલૂઅ આફતાબ કે બાદ નઝર આતે હૈં. ઈસ લિએ જબ બંદા સુબ્હ બેદાર હોને કે બાદ કારોબાર કે લિએ પહોંચને સે પહલે, મુલાઝેમત પર જાનેસે પેહલે, દુકાન ખોલનેસે પહલે વુઝૂ કરતા હૈ ઔર અલ્લાહ કી બારગાહમેં ઝબીંને નિયાઝ ઝુકા કર અલ્લાહ કી યાદ કર લેતા હૈ, ફિર ઉસકે બાદ જબ વો નિકલતા હૈ તો મૌલા કી રહમત કો જોશ આતા હૈ, અય મેરે બંદે ! જબ તૂ સુબ્હ ઉઠકર અપની દુકાન કી તરફ નહીં બળ્હા, કારોબાર કી તરફ નહીં બળ્હા બલ્કે રિઝ્ક દેનેવાલે રઝ્ઝાક કો યાદ કર રહા હૈ, તો મેરે બંદે ! મેં તુઝે કૈસે ભૂલું ? તૂને મુઝે યાદ કિયા, અબ સુન લે ! فاذكرونى اذكركم *(સૂ. બકરહ, આ. ૧૫૨)*

તર્જુમા : તુમ મેરી યાદ કરો, મૈં તુમ્હારા ચર્ચા કરુંગા. *–(કન્ઝુલ ઈમાન)*

બંદે તૂને મુઝે યાદ કિયા, મૈંને રિઝ્ઝક કે ફરિશ્તે કો કહ દિયા કે ઉસકે લિએ રિઝ્ક કા દરવાઝા ખોલ દો. અબ તૂ નિકલ અગર એક ભી મિલેગા તો ઉસ રિઝ્કે હલાલ કે અંદર બેશુમાર બરકતેં હોંગી.

આપ સોચો, જાઈઝા લો, ઔર ગૌર કરો ! અલ્લાહ કે રસૂલ ﷺ ઈન્સાનોં કે લિએ, જાનવરોં કે લિએ, સારી કાએનાત કે લિએ, સારે આલમ કે લિએ રહમત બન કર કે જલ્વાગર હૂએ હૈં. ઔર ઐસે રહમત કે એક બચ્ચા કે બિલકને કી આવાઝ પર રસૂલે આ'ઝમ ﷺ કી આંખોંમેં આસૂં આ જાએં. જો રસૂલે આ'ઝમ ﷺ કિસી કો બિલકતા નહીં દેખ સકતે, કિસી કો ગિળગિળાતા નહીં દેખ સકતે, કિસી બચ્ચે કો અગર કોઈ સતાએ તો મેરે મુસ્તફા જાને રહમત ﷺ બેકરાર હો જાએં, લેકિન અલ્લાહુ અકબર ! યહી મુસ્તફા જાને રહમત ﷺ કાનૂન અતા કર રહે હૈં કે :–

''જબ બચ્ચા સાત સાલ કા હો તો નમાઝ કા હુકમ દો ! ઔર દસ સાલ કા હો જાએ તો ઉસે મારકર નમાઝ પળ્હાઓ !''

યા રસૂલલ્લાહ ! ﷺ આપ તો રહ્મતુલ્ લિલ્ આલમીન બનકર તશરીફ લાએ ઔર આપ બચ્ચોં કો મારને કા હુકમ દે રહે હૈં ?! અબ આઈએ સરકાર કે ઈસ ઈર્શાદ કે બાદ મૈં આપ કો ફૌજી ટ્રેનિંગ, ફૌજી મશક ઔર ફૌજિયોં કી ઝિંદગી કી તરફ લેકર જાતા હૂં તા કે આપકો માલૂમ હો કે જિસ નમાઝ કો મામૂલી અમલ સમઝ કર કે છોળ રહે હૈં ઉસ નમાઝ કે પીછે મૌલાકી કિત્ની હિકમતેં પોશીદા હૈં. મેરે સરકાર ﷺ ને કિત્ની બરકતેં રખી હૈં, આપ જાનતે હૈં કે નમાઝ કિસ પર ફર્ઝ હૈ ? આકિલ, બાલિગ મુસલમાન પર ફર્ઝ હૈ. અબ આપને મહસૂસ કર લિયા કે કિસ શખ્સ કે ઉપર નમાઝ ફર્ઝ હોતી હૈ. લેકિન ! આપ દેખેં, મેરે સરકાર ﷺ ફર્મા રહે હૈં, બચ્ચા દસ સાલ કા હો તો ઉસે માર કર કે નમાઝ પળ્હાઓ ! આપ

જાનતે હૈં, જબ કોઈ શખ્સ ફોજ કે અંદર શામિલ હોના ચાહતા હૈ તો ઉસે પહલી મુલાકાતમેં શામિલ નહીં કર લિયા જાતા બલ્કે ટ્રેનિંગ હોતી હૈ, ઉસે મશ્ક કરાઈ જાતી હૈ, ઉસ્કી બોડી (Body) કી ફિટનેસ કા ખયાલ કિયા જાતા હૈ, ઉસે કઈ મર્તબા દૌળાયા જાતા હૈ, મેહનત હોતી હૈ, મશક્કત હોતી હૈ ફિર ઉસકી તર્બિયત ઈસ તરહ સે હોતી હૈ કે ઉસ્કે અંદર ઈતાઅત કા ઐસા જઝબા પૈદા હો જાએ કે જબ કભી ઉસકા કમાન્ડર ઉસે આવાઝ દે તો એક આવાઝ પર ભાગતા હુવા નઝર આએ, વો કહે ખળા હો જા ! તો ફૌરન ખળા હો જાએ, વો કહે બૈઠ જા ! તો ફૌરન બેઠ જાએ. ઈસ તરહ જબ તક ઈતાઅત કા જઝબા ન હો ઉસ વકત તક ફૌજમેં શામિલ નહીં કિયા જાતા !

મહબૂબે ખુદા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ને હુકમ દિયા હૈ કે દસ સાલ કી ઉમ્ર મેં મારકર બચ્ચોં કો નમાઝ કી તરફ લે જાઓ. ઉસકી વજહ યહ હૈ કે સન્ને બલૂગ (પુખ્તવય)કો પહોંચને સે પહલે બચ્ચોં કી પ્રેક્ટિસ હો જાએ, બચ્ચોં કી આદત બન જાએ. જબ તુમ દસ સાલ કી ઉમ્રસે બચ્ચે કો મારકર કે નમાઝ પળ્હાઓગે તો ઉસકે બાલિગ હોને કે બાદ જબ મોઅઝ્ઝિન **હય્ય અલસ્સલાહ** કહેગા તો વો બિસ્તર પર સોતા નઝર નહીં આએગા ! બલ્કે મસ્જિદ કી તરફ દૌળતા નઝર આએગા ! આપ નમાઝ કા ફોજિયોં કે અંદાઝ સે જાઈઝા લેં.

ઈસી તરહ આપને કભી સફોં કે સિલસિલે મેં ગૌર કિયા ?! મેરે સરકાર صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم સફોં કે સિલસિલેમેં ફર્માતે હૈં, કાંધેસે કાંધા મિલાકર ખળે હો. આજ જિત્ના ભી ફૌજી નિઝામ ચલા રહા હૈ અગર મૈં યહ કહૂં તો બે જા ન હોગા કે યહ સબ કુછ

અતા હૈ મુસ્તફા પ્યારે صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કી. દુશ્મન હમારે આકા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કે હર ફર્માન કી તહકીક કર રહા હૈ, ઔર બાદ મેં કહને પર મજબૂર હોતા હૈ કે જો કુછ મુસ્તફા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ને દિયા આજ તક કિસીને નહીં દિયા, ઔર ન દે સકતા હૈ. આપ સફોં કે દુરૂસ્ત કરને કા હુકમ દેખેં કે અગર કોઈ શખ્સ નમાઝ કે લિએ ખળા હૈ ફિર રુકૂઅમેં જા રહા હૈ, ફિર સજદા કર રહા હૈ, બળી તવજ્જોહ કે સાથ ઈસ મંઝર કો ઝહનમેં રખેં, ઔર એક તરફ ફોજિયોં કી પોઝીશન દેખેં. કતાર કે અંદર ફોજી ખળે હૂએ હૈં, કમાન્ડર ટહલ રહા હૈ ઔર દેખ રહા હૈ, સીના કૈસા હૈ, હાથ કૈસે હૈં , પૈર કૈસે હૈં, અકળ કે ખળા હૈ કે નહીં ? અગર ઉસકા મુંઢા નિકલા હૈ તો હાથ કી બંદૂક સે ઉસકે મૂંઢે કો ઠીક કર રહા હૈ, સુસ્તી મેં ખળા હૈ તો પૈર પે બંદૂક મારતા નઝર આતા હૈ. ફૌજી સે કહા જા રહા હૈ, સીધે ખળે રહો ! અબ અગર કોઈ લાગિર નાતવા (કમજોર) હૈ તો ફોજમેં શામિલ નહીં કિયા જાતા. આપ ઝરા દેખેં, અગર મુરદાર કી તરહ ખળા હૈ તો નિકાલ દિયા જાતા હૈ, ફૌજ કે અંદર ઉસકી એન્ટ્રી નહીં !

અબ સુનો ! નમાઝ કે સિલસિલેમેં મેરે સરકારને ફર્માયા : والـــرکـــعـــوامـــع الراکعین કયામ કે સિલસિલેમેં, રુકૂઅ કે સિલસિલેમેં, સજદે કે સિલસિલેમેં તરીકા મૌજૂદ હૈ. અબ કોઈ બંદા નમાઝ સુસ્તી સે પળ્હે તો કુર્આન કહતા હૈ યહ મુનાફિક કી અલામત હૈ, યહ મો'મિન કી અલામત નહીં.

اذا قاموا الی الصلوٰۃ قاموا کسالیٰ –*(સૂ. નિસાઅ્, આ. ૧૪૨)*

તર્જુમા : જબ નમાઝ કો ખળે હો તો હારે જીસે. *(કન્ઝુલ ઈમાન)*

મુનાફિક જબ નમાઝ કે લિએ ખળા હોતા હૈ તો સુસ્તી મેં ખળા હોતા હૈ. અલ્લાહુ અકબર ! રસૂલે આ'ઝમ ﷺ કા નિઝામ મિલ રહા હૈ કે જબ નમાઝ કે લિએ ખળે રહો તો યહ તસવ્વુર કરો કે તુમ્હારા રબ તુમ્હેં દેખ રહા હૈ, યા યહ તસવ્વુર કરો કે તુમ અપને મૌલા કો દેખ રહે હો. અબ મસ્જિદ કા જાઈઝા લો, મસ્જિદ રૂએ ઝમીન કી જન્નત હૈ. આપ કિસી ફૌજી કો મેદાને જંગમેં ડ્યૂટી પર ચળહને કે બાદ દુન્યા કી બાતચીત યા કોઈ ભી ફાલતૂ બાત કરતે નહીં દેખેંગે. ઔર ન હી વો ઈધર નઝર કરેંગે. ઉસકી નિગાહ હોગી તો સરહદ કી હિફાઝત પર હોગી, દુશ્મન પર હોગી. લેકિન ઉસકી ડ્યૂટી જબ ખત્મ હો જાએ, અપને કમરેમેં ચલે જાએં, તો બાત દૂસરી હો જાતી હૈ. વો આપસમેં ગુફતગૂ ભી કરેંગે. યા'ની ફૌજી જબ મેદાને જંગ કે અંદર હોતા હૈ તો સારે ખેલકૂદ સે અપની તવજ્જોહ કો હટાકર અપની ડ્યૂટી પર નઝર રખતા હૈ. મદીને કે તાજદાર ને મસ્જિદ કો અલ્લાહ કા ઘર ફર્માયા, ઔર રબ્બે કદીરને ભી મસ્જિદ કો અપના ઘર ફર્માયા. ફિર મસ્જિદ કે સિલસિલેમેં ફર્માયા કે જબ મસ્જિદમેં પહોંચ જાઓ તો દુન્યા કી બાતેં ન કરના ઈસ લિએ કે બાઝાર ઔર ચીઝ હૈ, ખુદા કા ઘર ઔર ચીઝ હૈ. અબ તુમ્હારી નઝર દુન્યા કે જમેલોં પર નહીં હોગી, અબ તુમ્હારી નઝર ઈમાન કી હિફાઝત ઔર અપને મૌલા કે કરમપે હોગી.

આપ નમાઝ કો મુખ્તલિફ એંગલસે દેખો, મુખ્તલિફ ઝાવિયાસે નમાઝ કો સમઝો, મૈંને જબ યહ પળ્હા તો વાકઈ એક અજીબ સી કૈફિયત મેહસૂસ હૂઈ કે મેરે સરકારને નમાઝ હી કે બારેમેં ફર્માયા : قرةُ عيني في الصلوٰة "નમાઝમેં મેરી આંખો કી ઠંડક હૈ." નમાઝ રસૂલે આ'ઝમ ﷺ કી આંખોં

કો ઠંડક પહોંચાતી હૈ, આખિર કયોં ? ઈસલિએ કે નમાઝ રબસે મુલાકાત કી યાદ દિલાતી હૈ, ક્યૂં કે યહી નમાઝ તો હૈ જિસ કો રબ્બે કદીરને મુલાકાત કે વક્ત અપને મહબૂબ કો તોહફેમેં અતા ફર્માઈ થી. લેહાઝા જબ કોઈ બંદા નમાઝ પળહતા હૈ તો હુઝૂર ﷺ કો રબ કા દીદાર યાદ આ જાતા હૈ. સરકાર ફર્માતે હૈં, "નમાઝમેં મેરી આંખોંકી ઠંડક હૈ." ઔર આંખોં કો ઠંડક ઉસ વક્ત મિલતી હૈ જબ મહબૂબ કો દેખ લિયા જાએ. ઔર મેરે સરકાર ને અપને રબ કા જલ્વા શબે મેઅરાજ આંખોં સે દેખા થા ઈસ લિએ સરકારને ફર્માયા, "નમાઝમેં મેરી આંખોં કી ઠંડક હૈ." બંદા ! તૂ નમાઝ પળહેગા તો મુઝે રબ કા દીદાર યાદ આએગા. ઔર આંખોં કો ઠંડક પહોંચેગી.

અબ સોચતે ચલે જાઈએ ઔર ગૌર કીજીએ કે કિતની હિકમત હૈ નમાઝ મેં ! લેકિન આપ બતાઓ ઔર જાઈઝા લો ! આજ નમાઝ કે સિલસિલેમેં હમ કિત્ના ખયાલ કરતે હૈં ?! નમાઝ કે બારેમેં કિત્ના ગૌર કરતે હૈં ? અલ્લાહુ અકબર ! યહ નમાઝ અપની અદાઈગી સે પહલે બંદો કે ગુનાહોં કો માફ કરવા દેતી હૈ.

નમાઝ પહલે વુઝૂ હૈ ઔર વુઝૂ કયા હૈ ? ફર્માયા ગયા હૈ કે, "અગર કોઈ શખ્સ વુઝૂસે પહલે બિસ્મિલ્લાહ શરીફ પળ્હ લે ઔર ઉસકે બાદ વુઝૂ કરે તો રબ ઉસકે પૂરે વુજૂદ કે ગુનાહોં કો માફ ફર્મા દેતા હૈ." નમાઝ આપને શુરૂઅ નહીં કી બલ્કે આપને તો અભી વુઝૂ કિયા હૈ ઔર ઈધર મૌલાને આપકે ગુનાહોં કો માફ ફર્મા દિયા ! અબ આપ નમાઝ કે લિએ આએ હૈં, યહ નમાઝ ક્યા હૈ ? ઔર યહ ભી સોચેં કે પાંચ વક્ત કી નમાઝ ક્યૂં ફર્ઝ હૈ ? તીન વક્ત કી હોતી, દો વક્ત કી હોતી, મુખ્તલિફ

મુખ્તલિફ ટાઈમ નમાઝ કે લિએ ક્યૂં મુકર્રર કિએ ગએ ? ઉસકી એક હિકમત યહ સમઝ મેં આતી હૈ કે બંદા જબ સુબ્હ ઘર સે નિકલતા હૈ ઔર જૈસે હી માર્કિટમેં પહોંચતા હૈ કે દુન્યા કમાને મેં મસરૂફ હો જાતા હૈ. અબ એક તરફ સે દૌલત આવાઝ દે રહી હૈ, માલ ઉસે પુકાર રહા હૈ, આ મુઝે લેકર જા ! ઔર માલ કમાને મેં ઈન્સાન જબ મસરૂફ હો જાતા હૈ તો બળી અજીબ કેફિયત હોતી હૈ. વો ભૂલ જાતા હૈ કે મૈં કિસ કા બંદા હૂં ! ઉસે દૌલત જમા કરને સે ફુરસત નહીં મિલતી, કે દોપહર કા વક્ત હોતા હૈ ઔર મુનાદી આવાઝ દેતા હૈ : **અલ્લાહુ અકબર ! અલ્લાહુ અકબર !** આપ ઝરા સોચો ઔર ઝરા જાઈઝા લો, આજ માઈક પર અઝાન કે સિલસિલે મેં પાબંદિયા કી કોશિશ ક્યોં કી જા રહી હૈ ? ઉસકી ક્યા વજહ હૈ ?! ઉસકી સબસે બળી વજહ યહ હૈ કે અઝાન કી આવાઝ કાનોંમેં પહોંચેગી તો બંદા મસ્જિદ કી તરફ જાએગા ઔર જબ મસ્જિદ કી તરફ જાએગા તો વક્તે નમાઝ સર ઝુકાએગા ઔર વક્તે જેહાદ સર કટાએગા. ઈસ લિએ અઝાન કી આવાઝ કાનોંમેં ન પહોંચને દો, મુઝે બતાઓ ક્યા જહાં ગલત કામ હો રહે હૈં વહાં પાબંદી લગાઈ જા રહી હૈ ?! નહીં ! વહાં પાબંદી નહીં લગાઈ જા રહી હૈ. શરાબ કે અડ્ડોં પર પાબંદી નહીં, મ્યુઝિક કે સિલસિલેમેં પાબંદી નહીં, નાચગાનોં કે સિલસિલેમેં પાબંદી નહીં, લેકિન ! અઝાન કી આવાઝ કે સિલસિલેમેં પાબંદી ક્યૂં ?! ઈસલિએ કે વો જાનતે હૈં, યહ આવાઝ અપને અંદર કુવ્વત રખતી હૈ, કાનોંમેં જબ પહોંચેગી તો બંદા દૌળતા હૂવા મસ્જિદ કી તરફ જાએગા.

અય પ્યારે સરકાર ﷺ કે દીવાનો ! રબ્બે કદીર અપને મા'બૂદ હોને કી યાદ દેહાની કે લિએ બંદેકો દિનમેં પાંચ

મર્તબા મુનાદી કે ઝરીઆ આવાઝ પહોંચવાતા હૈ કે દૌલત તુઝે દેનેવાલા કૌન હૈ ? ઉસે યાદ રખના, ભૂલ ન જાના, વરના તેરા નુકસાન હોગા.

وَاَقِمِ الصلوٰة لذكرى

તર્જુમો : "નમાઝ કાઈમ કરો મેરી યાદ કે લિએ." અબ તુમ યહ નહીં કહ સકતે કે મૌલા ! મૈં ક્યા કરું ? મુઝે કોઈ બુલાનેવાલા નહીં થા ! મૈં કૈસે જાતા મૈં ભૂલ ગયા થા ! લેકિન અલ્લાહ ફર્માએગા, મેરે બંદો ! મૈંને તેરે ઈસ ઉઝ્રસે પહલે એક ઐસા ઈન્તેઝામ કર દિયા થા કે તેરે પાસ યહ ઉઝ્ર ભી ન રહે. તુઝે પુકારનેવાલા પુકારેગા : **હય્ય અલસ્સલાત** "આઓ ! નમાઝ કી તરફ !" **હય્ય અલલ્ ફલાહ** "આઓ ! કામયાબી કી તરફ !"

મસ્જિદસે મોઅઝ્ઝિન દિનમેં પાંચ મર્તબા સારી ઉલઝનોં સે નિકાલ કર તુમ્હેં અલ્લાહ કે ઘરકી તરફ બુલાતા હૈ. અબ બંદા જબ ઝોહર પઢને કે લિએ ગયા તો ઉસે યાદ આ ગયા, નહીં ! નહીં ! દૌલત સબસે બળી ચીઝ નહીં હૈ, મૌલા કરીમ હૈ, મૌલા રઝ્ઝાક હૈ, રોઝી દેનેવાલા વહી હૈ. દૂસરે એ'તેબાર સે દેખો, મા'બૂદ અપની યાદ કે એલાવા બંદો કો યહ ભી બતાના ચાહતા હૈ કે તુમ મુઝ સે દૂર ન હો જાઓ, બલ્કે સજદે મેં આ જાઓ તા કે કુર્બકી દૌલત તુમ્હેં મિલ જાએ. મેરે કરીબ રહા કરો, સુનો ! દુન્યા કા દસ્તૂર હૈ કે બંદા કહીં મુલાઝિમત કરતા હૈ યા તા'લીમ હાસિલ કરતા હૈ તો હાઝરી ઔર ગૈર હાઝરી હોતી હૈ, એબસન્ટ (Absent) પ્રેઝન્ટ (Present) વાલા મામલા રહતા હૈ. અબ સુબ્હ કે વક્ત તુમ મસ્જિદ મેં જાકર અપના નામ

દર્જ કરવા દિએ કે, મૌલા ! મૈં તેરા હી બંદા હૂં, ઈસી લિએ તેરે સામને સર ઝુકા રહા હૂં. ફિર દોપહરમેં તુમને હાઝરી લગાઈ. મૌલા ! મૈં તેરા હી બંદા હૂં, મૈં દુન્યામેં ઈતના ફિદા નહીં હો ગયા હૂં કે તુઝે ભૂલ જાઉં. મૌલા ! મૈં તેરા અબ્દ બનકર ઝિંદગી ગુઝાર રહા હૂં. ફિર ઈસી તરહ દિનમેં પાચ મર્તબા હાઝરી દેતા હૈ. ઔર અલ્લાહ કી બારગાહમેં જબ પાંચ મર્તબા કી હાઝરી કા રજિસ્ટર પહોંચતા હૈ તો કરીમ કરમ ફર્માતા હૈ, મેરે બંદે ! જબ દિનમેં પાંચ મર્તબા સારે જમેલોં કો છોળકર મેરી બારગાહ મેં અપને સરકો ઝુકાતા હૈ તો સુન ! તેરે સજદે કબૂલ કર લિએ જાતે હૈં ઔર તુઝે ગુનાહોં સે બચાને કા એહતેમામ કિયા જાતા હૈ. નમાઝ બહુત બળી ઈબાદત હૈ, બહુત અફઝલ ઈબાદત હૈ.

અબ દૂસરે એ'તેબારસે આપ દેખેં, રબને ફર્માયા :–

ان الصلوٰة تنهىٰ عن الفحشاء والمنكر *(સૂ. અન કબૂત, ૪૫)*

તર્જુમા : "બેશક ! નમાઝ મના કરતી હૈ બેહયાઈ ઔર બુરી બાતસે. *–(કન્ઝુલ ઈમાન)*

યા'ની બેશક ! નમાઝ બેહયાઈયોં ઔર બુરી બાતોંસે રોકતી હૈ. આપ ઝરા સોચો ! તારીખ કે અવરાક ઉલટકર દેખો તો હર માં જિસ કે બતનસે કોઈ નેક ઔલાદ જન્મ લી હૈ ઉસકી માં બચપન હી સે સર ઝુકાને કા જઝબા ઔર ઈબાદત કરને કી તર્બિયત દેતી હૈ. કૌન નહીં જાનતા કે હઝરત ઈમામ હુસૈન رضی اللہ عنہ ને અપની જાન સજદેમેં દી હૈ. આખિર ક્યૂં ?! ઉસકી વજહ યહ થી કે માં ને બચપન હી સે સજદા સિખાયા થા. માં ને બતાયા થા, બેટા ! યહ સર ઉસીકી બારગાહ મેં ઝુકને કે લિએ હૈ. ઈસ તરહ માં ને સજદે કી ઈત્ની મહબ્બત દિલમેં પૈદા કર

દી થી કી જબ આખરી વક્ત આયા તબ ભી આપ સજદા હી મેં નઝર આ રહે હૈં. ઈસ તરહ જિત્ને ભી ઔલિયાએ કિરામ رِضْوَانُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِيْنَ કી તારીખ ઉઠાકર આપ પળહેંગે, સજદોં કી કષરત ઝરૂર મિલેગી. વજહ ક્યા હૈ ? વજહ યહ હૈ કે હર છોટા બળેસે કરીબ હોના ચાહતા હૈ ઔર સજદા ઐસા ઝરીઆ હૈ જો સબસે બળેસે કરીબ કર દેતા હૈ, યા'ની અલ્લાહ સે કરીબ કર દેતા હૈ. આજ મુસલમાન જો દર દરકી ઠોકરેં ખા રહા હૈ, આજ મુસલમાન જો પરેશાની કે અંદર ઝિંદગી ગુઝાર રહા હૈ, આજ મુસીબતોં કે બાદલ જો મુસલમાનોં કે સરોં પર મંડલાતે નઝર આતે હૈં, ક્યા સબબ હૈ ઉસકા ? ઉસકા સબબ યહ હૈ કે હમેં ખયાલે રિઝ્ક તો હૈ રઝ્ઝાક કા ખયાલ નહીં ! હમ કભી નફ્સકી પૈરવી કરતે નઝર આતે હૈં, કભી ગુનાહોં કી ગુલામી કરતે નઝર આતે હૈં.

મેરા રબ ફર્માતા હૈ : નમાઝ બેહયાઈ ઔર બુરી બાતોં સે રોકતી હૈ. આપ દેખેં, કૈસે રોકતી હૈ ? આપને જબ કયામ મેં અલ્લાહુ અકબર ! કહકર હાથ બાંધ લિએ, ફિર આપકો હુકમ દિયા ગયા અપની નિગાહ કો સજદે કી જગહ પર રખો !

યા'ની એક તરફ યહ હુકમ હૈ કે કયામ કી હાલતમેં તુમ્હારી નિગાહ સજદાગાહકી તરફ હો, તા કે જબ તુમ બાહર નિકલો તો તુમ્હારી નિગાહ ખિળકિયોં પર યા કિસી ગૈર મહરમ પર ન હો બલ્કે અપની રાહ પર હો. યહ નમાઝ તુમ્હેં નિગાહોં કો નીચી રખને કી તા'લીમ દે રહી હૈ. લેહાઝા જબ અલ્લાહ કી બારગાહમેં થે તો હાલતે નમાઝ મેં તુમ્હારી નિગાહેં ઝુકી હુઈ થીં, અબ તુમ બાહર નિકલ કે નિગાહોં કો આવારા મત કર દો ! બલ્કે નિગાહોં કો ઝુકાએ ઝુકાએ રખો. ઈસ તરહ યહ નમાઝ

તુમ્હેં બેહયાઈસે રોકતી નઝર આ રહી હૈ. આપ દેખતે ચલે જાએં, નમાઝ અલ્લાહ કા ડર દિલ મેં કૈસે પૈદા કરતી હૈ ?

આજ કોઈ ભી ઐસા બે ગૈરત આપકો નહીં મિલેગા જો નમાઝ સે પહલે વુઝૂ ન કરતા હો. લેકિન મુઝે બતાઈએ આપકા વુઝૂ હૈ યા નહીં ઉસકા ઈલ્મ આપ કે ઈલાવા કિસી ઔર કો હો સકતા હૈ ?! આપ હી જાનતે હૈં કે આપ કા વુઝૂ હૈ યા નહીં. લેકિન આપ બે વુઝૂ નમાઝ નહીં પઢ્હ રહે હૈં. યહ કૌન સા જઝબા હૈ જો આપ કો બે વૂઝુ નમાઝ પઢ્હને સે રોક રહા હૈ ? વો અપને પરવરદિગાર કા ડર હૈ. આપ તય કર લેતે ઔર સોચતે હૈં કે કોઈ દેખે યા ન દેખે મેરા કરીમ તો દેખ રહા હૈ ! મેરા રબ તો દેખ રહા હૈ, વહીંસે યહ મિજાઝ બનાઓ કે જો વુઝૂ કી કૈફિયત કો દેખ રહા હૈ, ક્યા રાસ્તે કે કિરાદાર કો વો નહીં દેખ રહા હોગા ?! ગલિયોંમેં ચલતે હૂએ વો નહીં દેખ રહા હોગા ? અલ્લાહુ અકબર ! નમાઝ મિજાઝ દે રહી હૈ કે અય બંદે જિસ તરહ સે તેરા કરીમ તુઝે દેખ રહા હૈ ઐસે હી તેરે અમલ કો ભી દેખ રહા હૈ, ફિર દિલમેં ડર પેદા હોતા હૈ. યહી ફર્ક હૈ હમારી નમાઝોં મેં ઔર ઔલિયાએ કિરામ કી નમાઝોં મેં. ગૌર કરો ! ફર્ક હૈ બહુત બળા ફર્ક હૈ ! કૈફિયત તો દેખો ! સૈયેદના અલી કે કદમ મુબારક મેં તીર લગા હૈ, નિકાલના ચાહતે હૈં તો પરેશાની હોતી હૈ. આપ ફર્માતે હૈં, મૈં જબ હાલતે નમાઝ મેં રહૂં તબ મેરા તીર નિકાલ લેના. હઝરત અલી ! આખિર આપ કી નિગાહોં મેં કિસ કા જલ્વા હૈ કે જબ નમાઝ કી હાલત મેં હોં તો તીર નિકાલ લિયા જાએ ઔર તકલીફ ભી ન હો ?! તો હઝરત અલીને જો મદીના કે તાજદાર સે તર્બિયત પાઈ થી વો તર્બિયત જવાબ દેતી નઝર

આઈ કે મેરે સરકારને ફર્માયા, નમાઝ ઈસ તરહ પઢ્હો જૈસે તુમ ખુદા કો દેખ રહે હો. ઔર જો કિસી કે દીદાર કે અંદર મહ્ઝ હો ઉસે તકલીફોં કા એહસાસ નહીં હોતા, ઉસે તકલીફ કા ખયાલ નહીં હોતા. ઈસ લિએ મૈં જબ નમાઝ પઢ્હતા હૂં તો યહ સોચતા હૂં કે મૌલા કો મૈં દેખ રહા હૂં, વરના કમ અઝ કમ યહ તસવ્વુર રહતા હૈ કે મેરા કરીમ મુઝે દેખ રહા હૈ.

યહાં તો નમાઝ મેં સારા હિસાબ હો જોતા હૈ ! ભૂલી હૂઈ ચીઝેં યાદ આ જાતી હૈં ! અબ આપમેં સે કોઈ સાથી મુઝ સે યહ કહે કે આપ કહતે હૈં કે નમાઝ બેહયાઈ સે રોકતી હૈ લેકિન ! બહુત સારે લોગોં કો હમ દેખતે હૈં કે નમાઝ ભી પઢ્હતે હૈં ઔર બેહયાઈ ભી કરતે હૈં ! ઉસકી ક્યા વજહ હૈ ? કયા સબબ હૈ ?

તો સુનો ! આપ અગર કિસી ફેક્ટરી મેં, કિસી કંપની મેં ગએ જો ગાળીયોં કી કંપની હૈ, મારૂતી ખરીદ ને કે લિએ પહોંચે. દેખા યહ ગાળી બળી અચ્છી હૈ. આપને ઉસકી પૂરી તફસીલ માલૂમ કી, ઉસને તફસીલ બતા દી, તો આપને કીમત દે કર ગાળી ખરીદ લી. ઉસકે બાદ આપ ગાળી લેકર નિકલે, દિલો દિમાગ કે અંદર યહ તસવ્વુર હૈ કે મૈં ઈસ કાર કે ઝરીઆ અપની મંઝિલ તક બહુત જલ્દ પહોંચ જાઉંગા. બાહર નિકલે અચાનક ગાળી કા ટાયર ખરાબ હો ગયા. અબ આપ દૌળને કી કોશિશ કરેંગે ? નહીં ! બલ્કે રોક દેંગે. ફિર આપ પહોંચેંગે કંપનીવાલે કે પાસ. બળે અજીબ આદમી હો ! તુમને કહા થા કે યહ કાર લોગે તો બળી તેઝી સે મંઝિલ તક પહોંચ જાઓગે ! મગર મેરી ગાળી કા ટાયર ખરાબ હો ગયા હૈ, અબ મૈં ચલાના ચાહતા હૂં તો ગાળી નહીં ચલતી. તો વો જવાબ દેગા, ટાયર અગર પંચર

હો જાએ તો ઉસકે બાદ વો ગાળી ચલતી નહીં હૈ, પહલે ઉસકો દુરુસ્ત કરો ! ફિર આપને ઉસકો દુરુસ્ત કિયા, ઉસકે બાદ ગાળી મેં પેટ્રોલ કમ થા, આપ નિકલે ઔર પેટ્રોલ પંપ પર પહોંચે. અબ પેટ્રોલ કે બજાય આપને ડિઝલ ડલવા દિયા, ઉસકે બાદ ચલાના ચાહતે હૈં તો થોળી દેર કે બાદ ગાળી બંદ હો જાતી હૈ. ફિર કંપનીવાલે કે પાસ આપ પહોંચે, તુમ ક્યૂં મઝાક કર રહે હો ?! બળી અજીબ પોઝીશન હૈ ! મૈં ઈત્ને પૈસે દેકર યહ ચીઝ ખરીદા હૂં લેકિન મેરી ગાળી ચલતી નહીં ! એર આ ગયા ઔર ગાળી રુક ગઈ. વો કહેગા, આપને કૌનસા તેલ ઈસ્તેમાલ કિયા હૈ ? આપ કહેંગે, ડિઝલ ! વો કહેગા, અરે ભાઈ ! ઈસમેં પેટ્રોલ ઈસ્તેમાલ હોતા હૈ ! આપ ડિઝલ ઈસ્તેમાલ કરેંગે તો કહાંસે ચલેગી ?!

યહ તમષીલ સિર્ફ સમઝને ઔર સમઝાને કે લિએ હૈ, વરના સારી ચીઝેં જબ પરફેક્ટ હોં તબ ગાળી પરફેક્ટ ચલા કરતી હૈ. અબ નમાઝ કે સિલસિલેમેં ભી સમઝ લો કે જબ શુબ્હાવાલા (શંકામય) યા લુક્માએ હરામ હલક કે નીચે ઉતરેગા તો નમાઝ કી વો બરકત નઝર નહીં આએગી, જબ જિસ્મ પર લિબાસ હરામ કા હોગા તો નમાઝ કે વો ફવાઈદ નઝર નહીં આએંગે, આપ સોચેંગે, અબ હમ કહાં તહકીક કરને જાએં ? ઘરોં મેં અનાજ પળા હુવા હૈ વો કૈસા હૈ ? જિસ્મ પર લિબાસ હૈ વો કૈસા હૈ ? હમ નહીં જાનતે ! તો અબ બતાઈએ, હમ ક્યા કરેં ?! તો સુનો ! આજસે યહ અહદ કરેં કે જિત્ને સાબિકા (પાછલા) ગુનાહ હૂએ હૈં કભી વો ગુનાહ નહીં કરેંગે ઔર અપની ઝિંદગી કો ગુઝારેંગે તો હૂઝૂર ﷺ કે ફર્માન કે મુતા'બિક ગુઝારેંગે. ઉસી કે સાથ સાથ નમાઝ કે મસાઈલ સે

વાકિફિયત ભી ઝરૂરી હૈ અગર મસાઈલ નહીં જાનતે હોંગે તો ઉસકી વજહસે ભી નમાઝ કે અષરાત આપકે ઉપર મુરત્તબ હોતે નઝર નહીં આએંગે. લેહાઝા નમાઝ કે લિએ જિન જિન ચીઝોં કા હુક્મ આયા હૈ ઉન સારી ચીઝોં કો દુરુસ્ત કરેં ફિર નમાઝ કી બરકતેં મિલતી નઝર આએંગી. લેકિન ! યહ ભી સમઝ લેં :–

એક ફર્દ ઈબાદત હી નહીં મર્દે મુજાહિદ
ઔર ભી તો કુછ શાહે ઉમમ છોળ ગએ હૈં

હમ સિર્ફ નમાઝ પળહને કી તા'લીમ નહીં દેતે, વો ઔર જમાઅતેં હોંગી જો નમાઝ હી કી બાત કરતી હૈ. ઈસ લિએ કે કોઈ શખ્સ અગર કિસી બાદશાહ કે યહાં મુલાઝિમ હો ઔર બાદશાહ ઉસે કહે, જાઓ ! બીવી બચ્ચોં કે હક્ક ભી અદા કરો. ફિર ભી વો દરવાઝે પર ખળા હુવા બાદશાહ સલામત આપ કા ક્યા કહના હૈ ! ઔર બાદશાહી કી તા'રીફ હી કર રહા હૈ, ઔર જબ કે બાદશાહ કહ રહા હૈ ઘર પર જાઓ ! બાદશાહ કહ રહા હૈ, દુકાન ખોલો ! બાદશાહ કહ રહા હૈ, બીવી બચ્ચોં કે હક્ક અદા કરો ! હલાલ કમાઈ કમાઓ ! જાઓ ! બચ્ચોં કી તા'લીમ કા ઈન્તેઝામ કરો. ઔર વો કહ રહા હૈ, બાદશાહ સલામત આપ કા ક્યા કહના ! બતાઓ ! ઉસકા બાદશાહ ઉસસે ખૂશ હોગા ? નહીં હોગા. તો યહ સારી મિષાલેં સમઝને ઔર સમઝાને કે લિએ હૈં, હમારે રબ કી ઝાત ઈસસે પાક હૈ. બાત યહ હૈ કે હમ સિર્ફ નમાઝ પળહતે રહેં ઔર રસૂલે પાક ﷺ કી મહબ્બત જિસકે બારેમેં રબ્બે કદીરને ફર્માયા હૈ અગર ઉસકો હમને સીને મેં દાખિલ નહીં કી તો મૌલા નમાઝોં કો કબૂલ નહીં ફર્માએગા.

અગર હમને બીવી બચ્ચોં કે હક્ક અદા નહીં કીએ, હમને તા'લીમ કા ખયાલ નહીં કિયા, બાપ બિસ્તર પર તીમારદારી કે (ચાકરી) લિએ ઈન્તેઝાર કર રહા હે કે બેટા આએગા ઔર મેરી દવા લેકર આએગા. લેકિન યે જનાબ ચાલીસ દીનકી જમાઅતમેં ગએ હૂએ હૈં ! ઔર સમઝતે હૈં કે બાપ કો શિફા મિલ જાએગી. અરે સોચો ! જબ હઝરત ઉવૈસ કરની رضی اللہ عنہ માં કી ખિદમત કી વજહસે રસૂલે પાક صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કે દીદાર કે લિએ હાઝિર ન હો સકે, ફિર ભી સરકાર ઈતને રાઝી હો જાતે હૈં કે ફારૂકે આ'ઝમ رضی اللہ عنہ કો ભેજતે હૈં, જાઓ ! ઉવૈસ કરની رضی اللہ عنہ કો મેરા પૈરહન દેના ઔર કહના, મેરી ઉમ્મત કે લિએ બખ્શિશ કી દુઆ કરે ! ઔર યહાં (તબ્લીગ ઢોંગી કી તરફસે) તા'લીમ દી જાતી હે કે સબ કુછ તસ્બીહ હે !

બિલા શુબ્હા તસ્બીહ અપની જગહ પર મુસલ્લમ હે, મગર મૌલા બંદોં કે સજદોં કા મોહતાજ નહીં હે, બલ્કે બંદોં મેં ડિસિપ્લિન કે લિએ ઔર અપની યાદ કે લિએ નમાઝ કા હુકમ દિયા ઔર નમાઝ કે સિલસિલેમેં ફર્માયા, બંદે નમાઝ બે હયાઈ ઔર બુરી બાતોં સે રોકતી હે. આપ દેખેં, બચ્ચા અગર ચરસ કા આદી બન જાએ, શરાબ કા આદી બન જાએ, વાલિદૈન પરેશાન હોતે હૈં કે બચ્ચેકો કૈસે સુધારેં ?!

લેકિન ! બચ્ચા અગર નમાઝ કા આદી હોતા તો શરાબ કે અડ્ડોં પર ન જાતા, ઈસ લિએ કે કુર્આન કહતા હે :–

(સૂ. નિસા, ૪૩)لا تقربوا الصلوٰة وانتم سکاریٰ

તર્જુમા : "નશાકી હાલતમેં નમાઝ કે પાસ ન જાઓ."

–(કન્ઝુલ ઈમાન)

યા'ની નમાઝ કે કરીબ મત જાઓ ઉસ હાલમેં કે જબ તુમ નશેમેં હો. અબ મુઝે બતાઓ, અગર બચ્ચે કે દિલો દિમાગ કે અંદર નમાઝ કી અઝમત પૈદા કી ગઈ હોતી, બચ્ચે કો નમાઝ કા આદી બનાયા ગયા હોતા, તો શરાબ કે અડ્ડે પર ન જાતા. ઈસ લિએ કે વો નમાઝ સે મહબ્બત કરતા ઔર નમાઝ કી તરફ જાને સે રોકનેવાલી હર ચીઝસે અપને દામન કો બચાતા નઝર આતા. નમાઝ કાઈમ કરો અલ્લાહ કી યાદ કે લિએ.

યહાં યહ ભી બતાઓ ! બરેલી કે તાજદાર ઈમામ અહમદ રઝાને સિર્ફ સલામ પઢ કર હી નહીં બતાયા ! નમાઝ તો ઐસી પઢી કે ખુદા કી કસમ માઝી કરીબ મેં અદાઈગીએ સલાત કે જઝબે ઔર જમાઅત કી પાબંદી કે સિલસિલેમેં ઉનકી નઝીર (ઉદા.) મિલના મુશ્કિલ હે. સોચો ! ઈમામે ઈશ્કો મહબ્બત કી ઝિંદગી કે આખરી અય્યામ થે, જિસ્મસે રૂહ કા રિશ્તા જબ ટૂટને કે કરીબ થા, બિસ્તરે મર્ગ પર ખ્વાબ પઝીર થે, (મૃત્યુશૈયાએ હતા) ઐસે આલમ મેં જબ અઝાન કી આવાઝ કાનોં કે અંદર પહોંચતી હે તો આ'લા હઝરત દો સાથિયોં કે કાંધે પર હાથ રખકર અલાલત કે બાવજૂદ મસ્જિદ કી તરફ જા રહે હૈં, મસ્જિદ કી તરફ બઢ રહે હૈં. નમાઝ જબ અદા કર લી તો લોગોં ને કહા, હુઝૂર ! ઈસ આલમ મેં મસ્જિદ કી તરફ આને કી ક્યા ઝરૂરત ?!

કુર્બાન જાઓ ! ઈશ્કે રસૂલ કા પયકર જવાબ દેતા હે, મૈં ને સોચા, અપને નબી કી ઈસ સુન્નત પર ભી અમલ કર લૂં, ઈસ લિએ કે જબ રસૂલે આ'ઝમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم અલીલ થે ઔર મસ્જિદ કી તરફ નમાઝ કે લિએ બઢે થે તો પૈરોં મેં સકત વ

કુવ્વત બઝાહિર નઝર નહીં આતી થી. સરકારે દો આલમ ﷺ દો સહાબા કે કાંધે પર હાથ રખે મસ્જિદ કી તરફ જા રહે થે. અહમદ રઝાને સોચા અપને નબી કી ઈસ અદા પર ભી અમલ કર કે અપને આકા કો ખૂશ કર દૂં ! કૌન કહતા હૈ ઈમામ અહમદ રઝાને સિર્ફ સલામ કી તા'લીમ દી હૈ ? બલ્કે ઈમામ અહમદ રઝાને જિસ એહતેમામસે સજદે કિયે હૈં બતાઓ તુમ્હારે પાસ ઐસા કોઈ સજદા કરનેવાલા હૈ ?! ઔર સુનો ! ઈમામે ઈશ્કો મહબ્બતને કિસી અમલ પર ભરોસા નહીં કિયા, ન જિબ્રઈલકી મદદ તલબ કી ! ઈસ લિએ તો કહતે હૈં :–

પુલ સે ઉતારો રાહ ગુઝર હો ખબર ન હો
જિબ્રીલ પર બિછાએં તો પરકો ખબર ન હો

સરકાર હમેં જિબ્રઈલ કે પરકી ઝરૂરત નહીં, હમેં તો બસ ઈસકી ઝરૂરત હૈ :–

"રઝા" પુલસે અબ વજ્દ કરતે ગુઝરીએ
કે હૈ રબ્બે સલ્લિમ સદાએ મુહમ્મદ ﷺ

યહ કૌન કહ રહા હૈ ? યહ વો કહ રહા હૈ જિસકા સીના ઈશ્કે રસૂલ કા મદીના થા, જિસને ઝિંદગી કે કિસી ગોશે કે અંદર ઔર કિસી લમ્હે મેં અપને મહબૂબ કો કભી ન ભૂલાયા થા. ઈસ લિએ તો ખૂદ કહતે હૈં :–

જો ન ભૂલા હમ ગરીબોં કો **"રઝા"**
યાદ ઉસકી અપની આદત કીજિએ

યા રસૂલલ્લાહ ! જબ આપ હમ ગરીબોં કો નહીં ભૂલે તો હમ ઐસે એહસાન ફરામોશ કે આપ કો ભૂલ જાએં ?! મેરા રબ

ભી નમાઝ કે સિલસિલેમેં ફર્માતા હૈ : "નમાઝ કાઈમ કરો મેરી યાદ કે લિએ." લેકિન ! બંદો ! અગર મૈં સજદોં કા તરીકા બતા દેતા, મૈં નમાઝ કા તરીકા બતા દેતા તો તુમ મહબૂબ કી બારગાહમેં કૈસે જાતે ?! ઔર ફિર અપની મરઝીસે ઝરા નમાઝ પઢ્હ કે બતા દો ! ઈસ તરહ કે કયામ બાદમેં કરના, સજદા પહલે કરો ! હૈ કિસીકી હિમ્મત ? જો યહ કહતે હૈં, "મઆઝલ્લાહ મિન ઝાલિક" કે નબી ઝિંદા નહીં હૈ ! મૈં પૂછતા હૂં, જો ખુદા અપને નબી કી અદા કો મરને ન દે વો અપને નબી કો કૈસે મુરદા રખ સકતા હૈ ?! જબ નબી કી અદા ઝિંદા હૈ ઔર અય ઈમામ શાફઈ ! رضی اللہ عنہ આપકી અઝમતોં પે કુર્બાન ! અય ઈમામ માલિક ! رضی اللہ عنہ આપકી શ્અઝમતોં પે કુર્બાન ! અય ઈમામ અહમદ ઈબ્ને હંબલ ! رضی اللہ عنہ આપકી અઝમતોં પે કુર્બાન ! અય ઈમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા ! رضی اللہ عنہ આાપકી અઝમતોં પર કુર્બાન ! કે ઈન ચારોંને જિસ જિસ તરીકે સે અદાએ મુસ્તફા ﷺ કો દેખા અપના મસ્લક બનાકર અદાએ મુસ્તફા ﷺ કી હિફાઝત કા એહતેમામ ફર્મા દિયા. ગોયા રબ બતા રહા હૈ, બંદે ! જબ મહબૂબ ﷺ કી અદા મહફૂઝ હૈ તો મહબૂબ ભી ઝિંદા હૈ. ઔર સુનો ! બરૈલી કે તાજદાર વહી અકીદા દેતે હૈં :–

તૂ ઝિંદા હૈ વલ્લાહ ! તૂ ઝિંદા હૈ વલ્લાહ !
મેરી ચશ્મે આલમ સે છુપ જાને વાલે !

સુનો ! "સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી'કા રૂહ પરવર સુન્ની ઈજતેમા તુમ્હેં યહ દર્સ દેતા હૈ કે વફાદારે રસૂલ બનકર ઈસ તરહ જીઓ કે ઝિંદગી કે કિસી ગોશેમેં હુઝૂર ﷺ સે

બેવફાઈકા કોઈ જઝબા પૈદા ન હો. કભી સરકાર કે એહસાન કો ભૂલને કા તસવ્વુર ભી મત કરના ! રબ્બે કદીર તો અપની ઈબાદત મેં ભી મહબૂબ કે જલ્વે દેખના ચાહતા હૈ, કિયામમેં તુમ અહમદ **અલિફ** નઝર આતે હો, તુમ રુકૂઅમેં જાતે હો તો અહમદ કી **હે** બન જાતે હો, સજદેમેં **મીમ** નઝર આતે હો ઔર કાઈદે મેં અહમદ કી **દાલ** નઝર આતે હો. જબ કે નમાઝ ખાલિસ ખુદા કે લિએ હૈ. લેકિન ! આપ સોચો ! રબ્બે કદીર ફર્માતા હૈ, બંદો ! મૈંને તુમ કો પૈદા તો કર દિયા હૈ, લેકિન ! તુમ્હેં દેખના ચાહતા હૂં તો મહબૂબ કી અદામેં દેખના ચાહતા હૂં ! તુમ રુકૂઅમેં જાઓ તા કે મહબૂબ કી અદા મહફૂઝ હો જાએ. તુમ સજદે મેં જાઓ તા કે મહબૂબ કી અદા મહફૂઝ હો જાએ. અય સરકારે દો આલમ કે દીવાનો ! હમ કો બરૈલી કે તાજદારને કોઈ નયા અકીદા નહીં દિયા, બલ્કે ઈશ્ક કા જામ પિલાયા હૈ. અક્લકી બાત ઔર હૈ ઈશ્ક કી બાત ઔર ! અક્લ કુછ ઔર કહતી હૈ, ઈશ્ક કુછ ઔર કહતા હૈ ! હઝરત ઈબ્રાહીમ કો અકલ બઝાહિર કહતી થી, આગ મેં અપને આપ કો ડાલ રહે હૈં ? લેકિન ! ઈશ્ક કહા રહા હૈ, આગ કી ક્યા હકીકત હૈ ? માલિક કહ રહા હૈ, બાત માનો ! ઈશ્ક ને છલાંગ લગા દી, ચલે ગએ ઔર આગ બાગ મેં તબદીલ હો ગયા !

દુન્યા કહતી હૈ કે ઈમામ અહમદ રઝા કો વો મકામ ન દો ! મૈં કહતા હૂં, તુમ્હારી અક્લ કુછ ભી કહતી હો લેકિન ! ઈશ્કને તો ઉનકો ઈસ તરહ ઝિંદા કર દિયા હૈ કે જહાં વો નહીં પહોંચે વહાં ઉનકા સલામ પહોંચ ગયા !

લેકિન ! કમઝોરી હમારી ભી હૈ, હમને ઈસ આશિકે

રસૂલસે સિર્ફ મહબ્બત કા દા'વા કિયા હૈ, ક્યા ? જબ ઈમામે ઈશ્કો મુહબ્બત કી તેહરીર દુન્યાવાલોં તક પહોંચા કર હમ કિસી હદ તક ઉનકે અકીદે કી હિફાઝત કર સકતે હૈં તો ખુદા કી કસમ ! અગર કિરદારે ઈમામ અહમદ રઝા અપના લેં તે તો દુન્યા આશિકે આ'લા હઝરત બન જાતી. આજ હમેં ઈસ કિરદાર કો અપનાને કી ઝરૂરત હૈ. બતાઈએ ! કોઈ મુઝે કહે, કભી આ'લા હઝરતને એક વક્ત કી નમાઝ કઝા કી હો ?! કભી માં બાપ કે એહકામ કી ખિલાફ વરઝી ઈમામ અહમદ રઝા ને કી હો ? કભી ઈમામે ઈશ્કો મહબ્બત ને અપને નફ્સ કે લિએ કુછ કિયા હો ? ખુદા કી કસમ ! જો ભી કિયા સિર્ફ સરકારે દો આલમ ﷺ કી રઝા કે લિએ કિયા.

કામ વો લે લીજીએ તુમ કો જો રાઝી કરે
ઠીક હો નામે **"રઝા"** તુમ પે કરોળોં દુરૂદ

''સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી'' તુમ્હેં યહ પયગામ દે રહી હૈં ઔર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! યહ સદકા હૈ ગૌષો ખ્વાજા કા, યહ સદકા હૈ ઈમામે ઈશ્કો મહબ્બત કા કે દુન્યા રોકના ચાહતી હૈ ઔર યહ સૈલાબ બઢતા જા રહા હૈ ! ઔર યહાં જિત્ને ભી આએ હૈં કોઈ પેટ્રો ડાલર હાસિલ કરને નહીં આયા હૈ, તુમ બુલાતે હો તો દૌલત કે સહારે બુલાતે હો ! હમ બુલાતે હૈં તો મદીનેવાલે કે સહારે બુલાતે હૈં ! હમને કિસી કો નોકરી કી લાલચ નહીં દી ! હમને કિસી કો ફૌરેન લે જાને કી દા'વત નહીં દી ! હમને કિસી કો રિક્ષા દિલાને કી લાલચ નહીં દી ! બલ્કે હમને લાલચ દી હૈ કે દીવાને બન જાઓ અપને નબી કે ! મસ્તાને બન જાઓ અપને આકા કે ! ન ખુદા કે દેનેમેં કોઈ કમી હૈ ન મેરે

મુસ્તફા કે તકસીમ કરને મેં કોઈ કમી હૈ. વો વક્ત બહુત કરીબ હૈ ઈન્શાઅલ્લાહુલ્ અઝીઝ ! વો દિન દૂર નહીં કે વો સબ ભી સુન્નિયોં કે પરચમ તલે હોંગે.

આપ સોચતે હોંગે, ઈસ કિસ્મ કી ગુફતગૂ ક્યોં હો રહી હૈ ? યાદ રખો ! આજ ફિલિસ્તીન કે મુસલમાનોં પે જો ઝુલ્મો સિતમ કી બારિશ હો રહી હૈ ઔર વહાં મદદ કરને કે લિએ કોઈ નહીં પહોંચ રહા હૈ.

મૈં પૂછતા હૂં, ઝરા જાઓ તબ્લીગી જમાઅત લેકર વહાં ! ફિલિસ્તીની બચ્ચે પથ્થરોંસે તુમ્હારે સરકો ઝખ્મી કર દેંગે ! ઈસલિએ કે તુમને જઝબએ જેહાદ કો મુર્દા કર દિયા હૈ ઔર હમારા દીન વક્તે નમાઝ સર ઝુકાને કી ભી તા'લીમ દેતા હૈ ઔર વક્તે જેહાદ સર કટાને કી તા'લીમ દેતા હૈ. સુનો મુસલમાનો ! મૈં તુમ્હેં પયગામ દેના ચાહતા હૂં મુઝે બળી મસર્રત હાસિલ હો રહી હૈ આજ કે ઈસ રૂહ પરવર સુન્ની ઈજતેમામેં ઈસ સૈલાબ કો દેખને કે બાદ મુઝે યહ મેહસૂસ હો રહા હૈ કે આપ કા ઝમીર અબ જાગ ચુકા હૈ. આપને મદીનેવાલેકી તરફ અપના રુખ કર લિયા હૈ ઔર ઝાહિર સી બાત હૈ જબ કાસાએ ગદાઈ ઉસ આકા કી તરફ હો જાએ ફિર ક્યા કહના ! વો તો ઐસે હૈં કે :–

ખૂદ ભીક દેં ઔર ખૂદ કહેં મંગતે કા ભલા હો

ઔર બરેલી કે તાજદાર ઈસ લિએ કહતે હૈં :–

ચમક તુઝ સે પાતે હૈં સબ પાનેવાલે
મેરા દિલ ભી ચમકા દે ચમકાનેવાલે

આજ કા યહ રૂહપરવર સુન્ની ઈજતેમા બતા રહા હૈ કે

આપને અપના રુખ મદીને કી તરફ કર લિયા હૈ. લેહાઝા અબ ઝહન મેં બિઠા લેં ઔર વા'દા કરેં કે વો ચીઝેં જો મદીને કી તરફ પહોંચનેમેં રુકાવટ બનતી હૈં આજ સે ઈન્શાઅલ્લાહ ! ઉસસે પરહેઝ કરને કી કોશિશ કરેંગે ઔર હમેશા પરહેઝ કરતે રહેંગે. (ઈન્શાઅલ્લાહ !)

વો કૌનસી ચીઝેં હૈં જો રસૂલે આ'ઝમ ﷺ કી કુર્બતસે રોકતી હૈ ? વો હૈ નાચ, ગાને, બાઝે તમાશોંકી મહબ્બત. કુર્આન ઉઠાકાર દેખો !

ومن الناس من يشترى لهو الحديث ليضل عن
سبيل لله بغير علم و يتخذها هُزوا

(સૂ. લુકમાન, આ. ૬)

તર્જુમા : ઔર કુછ લોગ ખેલ કી બાત ખરીદતે હૈં કે અલ્લાહ કી રાહ સે બહકા દેં બે સમઝ ઔર ઉસે હંસી બના લે.
–(કન્ઝુલ ઈમાન)

યહ **લહ્વલ હદીષ** ક્યા હૈ ? જબ મો'મિન અલ્લાહ કે ઘર કી તરફ બઢતે હૈં તો રાસ્તે કે અંદર ગાને બાજેવાલે બૈઠ જાતે થે, તા કે દીવાનેં મસ્જિદ કી તરફ ન જાએં. અબ જબ કે ઘર ઘર ટી.વી. આ ચૂકા હૈ, ઘર ઘર પિક્ચર આ ચૂકે હૈં તો બતાઓ ! દિલ કહાં સે નેકીયોં કી તરફ માઈલ હોગા ?! દિલ કહાં સે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કી મહબ્બત કી તરફ બઢેગા ?! આજસે તુમ કોશિશ કરો, તુમ્હારા ડ્રોઈંગ રૂમ (**Drawing Room**) હો, તુમ્હારા બેડ રૂમ (**Bed Room**) હો, કહીં ભી તુમ રહો, ચાહે તુમ્હારી ઓફિસ હો, અબ વહાં ન કોઈ ગાને કી કેસેટ હોગી ન વહાં પર કોઈ ફિલ્મી મેગેઝીન હોગી. બલ્કે જહાં

દેખો વહાં દીનો દુન્યા કી તા'લીમ ઔર મુસ્તફા પ્યારે ﷺ કી નઅતોં કી કેસેટેં, તિલાવતે કુર્આન મુકદ્દસ કી કેસેટેં, ઉલ્માએ એહલે સુન્નત કે બયાનાત કી કેસેટેં હોં. તુમ જબ ગાળી લેકર નિકલો તો તુમ્હારી ગાળીયોં કે અંદર મ્યુઝિક કી આવાઝ ન હો બલ્કે અલ્લાહ કે ઝિક્ર કી આવાઝ આ રહી હો. કોશિશ કરો ! યહ ઈન્કલાબ લાનેકી ઝરૂરત હૈ. ઔર મૈં યકીન કે સાથ કહતા હૂં કલ ભી મુસલમાન માદ્દી તાકતોં સે લેસ નહીં થા લેકિન ઉસકે બાવજૂદ કામયાબીને બળ્હ કર કે ઉસકા ઈસ્તેકબાલ કિયા હૈ. ઈસ્લામ કી પહલી જંગ કા જાઈઝા લો, જંગે બદર કે મૌકા પર તીનસો તેરહ સહાબા મેં સે સિર્ફ નવ સહાબા કે પાસ તલ્વારેં થીં ઔર બાકી કે હાથોં મેં લકળિયાં થીં.

વો તીનસો તેરહ થે તો લરઝતા થા ઝમાના
આજ હમ કરોળોં હૈં તો ડરતે હૈં ગુલામી

ક્યા ચીઝ થી ઉનકે પાસ ?! મહબ્બતે રસૂલ કી કુવ્વત થી, ઈશ્કે મુસ્તફા કી દૌલત થી. આકા જો કહતે થે ઉસ પર અમલ કરતે થે. આકા જિસસે રોક દેતે થે રુક જાતે થે. ઈસ અઝ્મ કી બુન્યાદ પર મૌલા ઉન્હેં હર કામયાબી સે હમ કનાર કરતા થા. હમેં ઝુલ્મ કરને કે લિએ પૈદા નહીં કિયા ગયા. જૈસા કે મુઝસે પેશતર હઝરત અલ્લામા મુફ્તી અબ્દુલ ગની સાહબ مدظله العالی ને કિત્ની પ્યારી બાતેં બતાઈ કે કુત્તે પર મહરબાની કરો તો જન્નત કે હક્કદાર બન જાઓગે ! જિસ દીન કે માનનેવાલે યહ પયગામ દે રહો હોં, તો બતાઓ ! હમારા મઝહબ હમેં ટેરરિસ્ટ કી તા'લીમ કબ દેતા હૈ ? હમેં યહ તા'લીમ નહીં દી ગઈ, હમેં યહ નહીં કહા ગયા કે ઝુલ્મ કરો, લેકિન ! યહ ઝરૂર

કહા ગયા હૈ કે અપના દેફાઅ કરો, આજ એક છોટા બચ્ચા જિસે કોઈ તમાચા માર દે તો વ ભી કુછ હાથ પૈર ચલાતા હૈ. અગર દિફાઅ કો તુમ ટેરરિસ્ટ કા નામ દે રહે હો તો યહ જુર્મ હોગા. યાદ રખો ! ઝરૂરત હૈ કે તુમ સોસાયટી કે અંદર અમ્ન કે માહોલકો કાઈમ કરો, તુમ પળોસિયોં કે હકૂક કા ખયાલ કરો, તુમ અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ કી ઈતાઅત કરો, તુમ્હારી ઝાત દૂસરોં કે લિએ રહમત હો જહમત ન હો.

મેરે સરકાર ને કાફિરોંસે ભી હુસ્ને સુલૂક કી તા'લીમ દી હૈ. કૈસી તા'લીમ દી હૈ ? કિસ તરહ દી હૈ ? અગર મુશાહિદા કરના ચાહતો હો તો દેખો, જબ ભી અલ્લાહ કે કોઈ બરગુઝીદા ઔર ફર્માંબરદાર બંદે ઈસ્લામ કી બાગડોર અપને હાથમેં લિએ હૈં ઉનસે મુતઅલ્લિક કોઈ મિષાલ નહીં પેશ કર સકતા કે ઉન્હોં ને કભી કિસી દૂસરે દીન કે માનનેવાલે પર ઝુલ્મ કિએ હોં ?

યહી ઉમર ફારૂક رضی اللہ عنہ હૈં દરખ્ત કે સાએમેં સો રહે હૈં, એક સફીર પહોંચતા હૈ ઔર પૂછતા હૈ, કહાં હૈ અમીરુલ મો'મિનન ! લોગોંને કહા, દેખ ઈધર જંગલ કે અંદર કહીં બકરિયાં ચરાતે હોંગે ! વો ગયા મિલને કે લિએ, રાસ્તે મેં ફિર લોગોં સે પૂછા, કહાં હૈ અમીરુલ મો'મિનીન ?! જવાબ મિલા, વો દેખો દરખ્ત કે સાએમેં જો સો રહે હૈં વહી હૈ હમારે અમુરુલ મો'મિનીન ! જબ ઉસને દેખા કે ફારૂકે આ'ઝમ رضی اللہ عنہ મહ્વે ખ્વાબ હૈ, સોચા ઈસસે સુનેહરા મોકા ફિર કબ મિલેગા ? તલ્વાર નિકાલતા હૈ ઔર અમીરુલ મો'મિનીન કો શહીદ કરના હી ચાહતા હૈ કે આપકી આંખ ખુલ ગઈ ! કિસકી આંખ ખુલી ? જિસને અપની નિગાહોં સે મુસ્તફા ﷺ કે જલ્વે દેખે થે.

આંખ ખુલી તો વો તાબ ન લા સકા ઔર તલ્વાર ઉસકે હાથસે ગિર ગઈ ! ફારૂકે આ'ઝમને ફર્માયા, ક્યોં આએ થે આપ ?! કહા, મૈં સફીર હૂં. આયા થા મુલાકાત કે લિએ મગર તન્હા દેખકર સોચા કામ તમામ કર દૂં, ઈસ લિએ કે આપ કે નામકા ખૌફ પૂરી દુન્યા કે અંદર હૈ.

અમીરુલ મો'મિનીન ફારૂકે આ'ઝમ رضی اللہ عنہ ઈર્શાદ ફર્માતે હૈં :–

ક્યા ઈસ નાપાક ઈરાદે સે તુમ આએ થે ? ઉસને કહા, હાં ! અબ વો અર્ઝ કરતા હૈ, અમીરુલ્ મો'મિનીન ! મુઝે યહ બતાઈએ કે હમારે બાદશાહોં કો નરમ ગદ્દે પર નીંદ નહીં આતી, સિક્યૂરિટી ફોર્સ કે દરમિયાન રહતે હૂએ નીંદ નહીં આતી ઔર આપ ઐસે હી દરખ્ત કે સાએમેં સો રહે હૈ ?! ક્યા આપ કો ડર નહીં લગતા ?!

સુનો ! આપને ક્યા જવાબ દિયા, ઈર્શાદ ફર્માતે હૈં, જો ઈન્સાનોં પર હુકૂમત કરતા હૈ વો ડરા કરતા હૈ ઔર જો ઈન્સાનોં કી ખિદમત કરતા હૈ વો બેખૌફ રહા કરતા હૈ. મૈં હાકિમ નહીં હૂં, મૈં તો ખાદિમ બન કર કે આયા હૂં.

ઔર યહી અમીરુલ મો'મિનીન ફર્માતે હૈં : અગર મેરે દૌરે હુકૂમત મેં એક બકરી ભી ખારિશ કી બીમારી સે મર ગઈ તો મૈં ડરતા હૂં કે અપને મૌલા કી બારગાહ મેં ઉસકા ક્યા જવાબ દૂંગા ?!

યાદ રખો ! તુમ્હારી ઝાત કિસી કમઝોર કે લિએ જહમત ન હો, બલ્કે સબકે લિએ તુમ રહમત બન જાઓ. કાફિરોં કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરો, ઉન્હેં અચ્છાઈયોં કી બાતેં બતાઓ,

તુમ અપની ઝિંદગી કો સીધે રાસ્તે પર ચલાઓ. રસૂલે આ'ઝમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કે કિરદાર કો અપનાઓ ! અગર તુમ જા રહે હો ઔર કોઈ બુઢ્ઢી કાફિર ઔરત હાથોં મેં કુછ વઝન લેકર કે જા રહી હૈ તો તુમ ઉસકી પેશાની કે ટીકે કો મત દેખના, બલ્કે ઉસકી ઉમ્ર કો દેખકર ઉસકે હાથોં સે બોજ ઉઠા લેના ઔર અપને નબી કી તા'લીમ પર અમલ કર કે દુન્યાવાલોં કો બતા દેના કે હમારે હુઝૂર صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ને હમેં યહ તા'લીમ અતા ફર્માઈ હૈ !

બહુત ઝરૂરી હૈ કે હમ પહલે અપને સે શુરૂઅ કરેં, ઈન્શાઅલ્લાહ ! દેખતે દેખતે હર મુસલમાન અપને ઈસ્લામી રંગમેં નઝર આએગા યહાં તક કે ગૈર ભી દામને ઈસ્લામ સે વાબસ્ત હોતે જાએંગે. અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ હૈ કે હમ સબ કો અપને પ્યારે હબીબ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم કે ઉસ્વએ હસના પર અમલ કરને કી તૌફીક અતા ફર્માએ. *(આમીન)*

وما علينا الا البلاغ المبين

કિતાબ મંગાવો

કિતાબ : **ઈમામ અહમદ રઝા ઔર એહતમામે નમાઝ**
લેખક : હઝરત હાફિઝો કારી મૌલાના શાકિર રઝવી નૂરી (અમીરે સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી–મુંબઈ)
પ્રકાશક : સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામી–દયાદરા શાખા
સરનામુ : **C/o.** ફયૂઝાને રઝા મંઝિલ, મુ. પો. **દયાદરા**, તા. જિ. ભરૂચ, પિન : ૩૯૨૦૨૦ (ગુજરાત)
ફોન : (૦૨૬૪૨) ૨૮૨૯૧૧, ૨૮૨૭૯૨,
હદિયો : રૂા. ૫/– [પોસ્ટ ખર્ચ રૂા. ૧]